

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDEKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egész évre 10 — kr.
Félévre 5 " " "
Negyedévre 2 " " "
Egy órára 1 " " "

Egyes szám ára 4 kr.

Felolvasó szerkesztő: **KOHÁNYI GYULA.**
Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díj:

első sorért 5 kr. Nagyobb hirdetések a fenti ártól alább, a hirdetés tartalmától függően, a hirdetés helyétől függően, a hirdetés tartalmától függően, a hirdetés helyétől függően.

A protestáns papság mozgalmá.

A szegényül javadalmazott protestáns papok küldöttsége szerdán nyújtotta át memorandumát Bánffy báró miniszterelnöknek és Wlassics vallás és közoktatásügyi miniszternek. Ezenkívül tisztelgett a Ház elnökénél Szilágyi Dezsőnél is.

A memorandum.

A memorandum teljes szövege a következő:

Nagyméltóságu vallás- és közoktatásügyi miniszter ur!

Kegyelmes urunk!

Az összes magyar protestáns papság mély hálával vett tudomást arról a törvényjavaslatról, melyet a nagyméltóságu miniszter ur a papi fizetések rendezése céljából közelebről a törvényhozás elé benyújtani méltóztatott. Ez a törvényjavaslat kétségbevonhatatlan bizonyítéka annak a jóakaratságnak, mely a protestáns papság nyomoruságos helyzetének javítását célozza.

Azonban mi, kik a felforgó törvényjavaslat által közvetlenül érdekelve vagyunk és a gyakorlati életnek minden idevonatkozó egyes részleteit jól ismerjük: kénytelenek vagyunk nem annyira magán érdekből, mint sokkal inkább hazafias közérdekből a legnagyobb tisztelettel kijelenteni, hogy a mi meggyőződésünk szerint ez a törvényjavaslat

az általa kitűzött üdvöscélnek nem felel meg.

A protestáns papság fizetésének rendezésénél ugyanis nem lehet figyelmen kívül hagyni azt a nagyfontosságú körülményt, hogy a protestáns papság fizetését közvetlenül az egyháztagok kezéből kapja és pedig nagyjából terményben. Ez a terménybeli fizetés pedig olyan igazságtalanul van felosztva és olyan súlyos teherrel nehezül kivált a szegényebb sorsú fölmevelő osztályra, hogy ennek legnagyobb része ma már panaszos zugolódással és keserű könyhullatással teljesíti ezt a fizetési kötelességet s talán nem is ok nélkül, mert hiszen ezen terhe állami közterhének 200%-át is meghaladja akár hány egyházak községben. Hogy csak egyetlen példát hozunk föl, éppen nem ritka eset az, hogy akinek 12 kalongya vagy kereszt gabonája terem, az éppen annyit tartozik fizetni a papnak, mint a kinek ezer vagy tizezer kalongyája vagy keresztje van.

Ilyen fizetési rendszer mellett a papság fizetését állami segélyezés által egy bizonyos minimumig kiegészíteni, a terménybeli fizetést pedig továbbra is fönntartani és a nép terhének könnyítését figyelmen kívül hagyni: nem csu-

pán egyházunk, de egyenesen az állam érdeke ellen van. Mert ilyen fizetési módszer mellett a legrövidebb idő alatt be fog következni az a szomorú körülmény, mely sajnos, már ma is nem egy helyen fenyeget, hogy az egyháztagok nem bírhatják tovább a súlyos egyházi terheket, a hitfelekezeti nélküliség csábító kárjai közé menekülnek, ennek folytán prot. egyházunk elnéptelenedik s meg lesz bénítva nemes kulturmiszsiója teljesítésében. S vajjon egyedül már csak ez is nem kész veszélyt rejt-e magában édes hazánkra nézve? Mi azt hisszük, igen. S ez a veszély óriásilag növekedni fog azáltal, hogy édes magyar hazánkra ránehezedik a szocializmus átka; mert képzelni sem lehet, hogy a hit és tiszta erkölcs közvetlen nevelő erejű hatása alól magokat kiszakított állampolgárokból és azoknak ivadékaiból ne mindent felforgató, féktelen szabadosságra törekvő szocialisták növekedjenek fel.

A mondottakból világosan kitűnik, hogy a szóban forgó törvényjavaslat csak abban az esetben felelhetne meg magasztos feladatának, ha a papi fizetések 800 forint minimumig való kiegészítése mellett a terménybeli fizetés eltörlésével és ezáltal a néptérhének a könnyítését is magában foglalná,

A „DEBRECZEN” TÁRCZAJA.

Egy hírre.

Barátom egy-kettő, sok az ellenségem.
Mindég így volt, így lesz Ép ez büszkeségem.
Leszólnak: nem lehet boldog lenni velem?
Magam is úgy vélem.

Mert mi a boldogság az ő inyök szerint?
Ha eltűnk napjai folynak derűbe' mind,
Ha nem gondolkozunk es ha nem érezünk;
Csupán iszunk, eszünk.

Ilyen boldog bizony nem tudok én lenni,
E porló világból nem kell nekem semmi,
Lelkem töpreng egyre a sir sötét titkán,
Földérül, de ritkán.

Kiresem az Istent, fent a csillagokban,
Szivemben, a melyben titkok titka dobban,
Egész párnámat kerüli az álom;
Jaj, ha nem találom!

Csak tapogatózom, betűzgetem sirva,
Mi a mindenségbe lángokkal van írva.
Es egyszerre látom: fényes káprázatban
Ott az Isten, ott van!

Mint ki élen, szomjan sivatagban bolygott
S gyümölcsöt, forrást lelt, midőn már támolygott
En ugy vagyok épen, szemem földik könyben,
Imádkozom esőndben.

Boldog vagyok ekkor, boldogabb ezerszer,
Mint te hizó állat, ki fölkelés és fekszel,
S nem kérde, kenyered és borod ki adja?
A mindenség atyja.

De boldog állandón így sem lehetek én.
Olyan sok az árnyék e bolyongó tekén.
Élnek állatmódra, rossz viskókban es fent
Felejtik az Istent,

Kunyhóban az erény kivirágzik szépen
S ekkor a piacra viszik árúképen.
Tiszta fehér leplén eserél undok selymet.
S azt hiszi, hogy szebb lett.

Gazdagnak meg éppen arra jó a kinese,
Hogy a czéda koldust arannyal behintse.
Mikor áll az alku: felkaczag a Sátán.
Az Isten? — az sir tán.

Vért izzad a pöröly, gyalu sikong, jajgat,
Dolgozik a szegény s jutalma: koplalhat.
Imádkozni nem tud. Szívét öli méreg
S már lazzad a léleg.

Selyem párnán alszik, almodozik a dús,
Erezpántos ajtaján zörgethet a koldus.
Ha fölébred: nem hív segítségül szentet,
Számítgat perczentet.

Mellék utcák arnyán rongyos, csavargó had,
Nincsen az a törvény, ki tőle megóhat.
Ehes farkas torka régen szomjaz már vért,
Leüt — egy krajczárért!

Széles fűtcezákön fogatok robognak,
Súlyos selyem szoknyák suhognak, lobognak.
Aranycsillogások, gyémántvillanások:
Gögös urnók s mások.

Ehezik a szegény s lop, hogy meg ne haljon,
S gazdag ur ő nála becsületesh vajjon?
Gazabb, de egy kissé több a szerencséje
S nincs kar, mely elérje.

S az egész világon ugy van, mint minálunk.
Csupán a kedvező pillanatra varunk,
Es egymásra törnek, mint őrvjngó vadak,
Fölfegyverzett hadak.

Csak törnének végre! Ugy várom e perczet,
Minden perczeim közt az lesz majd a legszebb.
Mint a vibarmadár, csattog majd lelkem
Véres füstfellebben.

Lelkem ittas kéjjel fog szállani veled,
Nemzeteket irtó szent világitélet.
Agyuk bömbölése, országok halála,
Igaz Isten, hála!

Oh lány, ha te csupán boldog vágnál lenni:
Jobb nekünk, jobb nekünk ma kétfelé menni.
Szived menyország, de nem lehetek boldog:
Ha bün földjén bolygok.

Mást sem boldogíthat, ki nem boldog maga.
Hullj le hát életem egyetlen csillaga.
Látod, lelkem árnya olyan nagyon sötét;
Fényed sem üzi szét.

Van azonban a törvényjavaslatnak egy másik olyan intézkedése is, mely a protestáns papságra nézve csaknem az egész törvényjavaslatot értéktelenné teszi. És ez az intézkedés abban áll, hogy a papság fizetését 600 frtig 3 év alatt, 800 frtig pedig 9 év alatt tervezi kiegyenlítőnek.

Ebben az alakjában ez a törvényjavaslat nemcsak hogy meg nem nyugtat, hanem mindnyájunkat a legnagyobb keserőséggel tölt el. Benne sem az idősebb, sem az ifjabb lelkészi nemzedék nem találhat örömet. Az idősebb lelkészeknek nem lehet kilátásuk arra, hogy a 9 hosszú év múlva hasznát vehessék a 800 frtnak, az ifjabb lelkészeket pedig nagy keserőséggel tölti el annak tudata, hogy nekik még 9, voltaképpen 10 hosszú éven át kell hordozni a szegénységnek és megaláztatásnak nyomorúságos igáját.

Mi prot. papok rég görnyedünk már a szegénység, mellőztetés, megaláztatás súlyos terhe alatt, rég fájdalmasan érezzük szomorú elhagyatottságunkat s mindön sem egyházi hatóságunk, sem hazai törvényhozásunk nem segítettek rajtunk oly mértékben, mint ohajtottuk volna: kénytelenek voltunk a cselekvés terére lépni. Így jött létre az az országos mozgalom, mely hivatva van papfizetésünk rendezésére, anyagi helyzetünk javítása érdekében a törvény korlátai közt mindegyik lehetőségét megtenni.

Aholirtak, megbízatásunkból kifolyólag alázatos tisztelettel esedezünk: méltóztassék a már benyújtott törvényjavaslat vonatkozó részét fentebb kifejezett ohajunknak megfelelően úgy módosítani, hogy lelkészi fizetésünk még ez évben 800 frt minimumig egészítessék

ki és a terményfizetés örvényhozási uton eltöröltessek.

Ezek után alázatos tisztelettel maradunk az orsz. értekezlet megbízásából alázatos szolgálói

Kulumbán Ferencz, Kiss Lajos,
orsz. értekezletti jegyző. étfalvi ref. pap
orsz. értekezletti elnök.

A tisztelgések.

A miniszterelnöknél: Kiss Lajos étfalvi (háromszékmegyei) lelkész, a mozagalom lelkes megindítója s vezetője a következő beszéd kíséretében adta át a memorandumot:

Mi mindnyájan, a kik itt vagyunk, a magyar protestáns papság tagjai és annak a megbízottjai vagyunk. Azért jöttünk ide, mert az önfentartási ösztön kényszerített erre.

Eseteli ezután a magyar protestáns papság önzetlen hazafiságát és hűségét s hogy mindezek dacára csakis a szükség, szegénység és nyomor és az ezekkel járó elmellőztetés és megaláztatás volt osztályrésze. De leginkább faj nekik, hogy fizetésüket közvetlenül a nép kezéből kell venniük és pedig terményben. Ez a terménybefizetés köztük és híveik között a czivakodásnak elapadhatatlan forrását képezi és s kan a súlyos egyházi terhek elől, hogy megmeneküljenek, hitfelekezeti alküülékké és a szociálizmus szerencsétlen áldozatai lesznek.

Ezen oldalról fenyegeti a legborzasztóbb veszély nemcsak a protestáns anyaszentegyházat, de a társadalmat és a hazát is, és egyedül csak a magas kormány képes e veszélyt elhárítani.

Végre kéri a miniszterelőkök és a magas kormányt, hogy őket e veszélytől mególtalmazza, de ne 9 év múlva, hanem lehetőleg sürgősen.

Beszédét így fejezi be: »Ezért kérjük ismételtén is kegyelmes Urunkat, kegyeskedjék rajtunk segíteni, kegyeskedjék a terménybeli fizetés eltörölését eszközölni s ez által a szegény népterhet könyitani, kegyeskedjék nekünk tisztességes fizetést biztosítani, kegyeskedjék ezáltal minket hivatásunknak visszaadni és abba a helyzetbe segíteni, hogy szívünk meleg szeretettel, lelkünk jóakarattal

védelmehessük, gyámolíthassuk és vezethessük azt a szegény népet, a mely a mi vezetésünkre van ugyan bízva, de amely a jelzett körülmények miatt ma mégis a legnagyobb részben lelketlen agitátoroknak a szerencsétlen áldozata. Ezt kérjük kegyelmes Uram és pedig nem pusztán magánérdékből, hanem hazánk, nemzetünk és anyaszentegyházunk iránti hazafias közérdekből.

Bánffy miniszterelnök kiemelte a küldöttség szónokának beszédére reflektálva, hogy a protest. lelkészi kar közhasznú tevékenysége felől az egész elfogulatlan hazai közvélemény egyértelmű előismeréssel nyilatkozik, azt is általánosan tudják, hogy a prot. lelkészi kar javadalmozása nem áll arányban, nagybecsű szolgálataival, de már azt az állítást nem írhatja alá, hogy szegénységében oly mérvű lenézésben s megvetésben részesülne, mint szónok állítja. A kormányt a törvényhozásnál nem hiányzik a jóakarata, a nyomasztó anyagi helyzet javítása. Erre cselekedni már benyújtott törvényjavaslat. Ennek lehetőségét váró hiányai, de mert a kérdés megoldása első helyen pénzkérdés: a viszonyok kellő meglelésével kell a fizetésjavítást keresztül vinni. Nyugodt lehet a prot. lelkészi kar.

Ha talán a mostani szociális mozgalmak erősebb hullámokat vernek is, azok a hullámok le fognak simulni. Hiszen az egész mozgalom az európai irányzatnak a szülötte. A kormányon nem fog omlni, hogy békésebb közállapotok teremődjenek minden irányban. Köszöni s bizalmat, melylyel hozzáfordulunk, kéri azt továbbra is.

Wlassics választási miniszternél F. V a r g a Lajos majtisi (Szatmár) ev. ref. lelkész beszélt a küldöttség nevében.

V a r g a beszédében kiemelte a protestáns lelkészek részvételét mindazon küzdelmekben, mikben a magyar haza és nemzet felviragoztatása végett a Korvinnok sirba dőlte óta résztvettek. A hamisatlan történelmi bizonyossága a protestáns lelkészeknek, hogy a magyará nemzet üdve, szabadsága és boldogsága mindenkoron szent vágyként gyökerezett szíveikben s ha kellett a legnagyobb áldozatot is meghozták, nem riadva vissza sem a gályarabságtól sem a börtönöktől. Beszéde végén

Mig ez árva földön anyyi a bűn, nyomor,
Nem enyhül az átok, a mely lelkembe forr.
El még a nagy Isten, de minket elhagyott
S én kárhózzott vagyok.

Hullj le hát szép csillag, átkos élted üdve,
Hadd boruljon minden sűrű sötét ködbe.
Legyen éj, ha reggel nem akar már lenni,
Ne ragyogjon semmi!

Oh de mégsem! Hatha... hatha jó még reggel
S meglüzd e szegény föld sátni sereggel.
Leszál a jó Isten, aki volt, van és lesz,
Sok bús gyermekekhez.

Oh maradj, hisz tudom, hogy el ugysem
hagynál,
Ha sohsem nevetnél, csak mindig zokognál!
Oh maradj s ha lesz még hajnal e világon:
Te leszel mennyországom.

Budapest, 1897

Jánosi Zoltán.

Mozgás mint gyógymód.

A »Debrezen« eredeti tárczája.
Az idegességet e századvég betegségeinek szokták nevezni. Hogy sokan, nagyon sokan vagyunk idegesek, ez bizonyos. Tudó orvosok úgy mondják, hogy a civilizáció terjedésével terjed e betegség is. Ezt pedig úgy magyarázzák, hogy a civilizáció teremtette meg az ült-foglalkozások. A szabadban verejtékező földművest nem éri utól az idegesség, de a dolgozó asztalok körül mindig ott settenkedik e századvégi nyavalya.

E betegséget leghatásosabban a mozgás

gyógyítja. Csak hogy e mozgást tervszerűleg kell használni, ha azt akarjuk, hogy gyógyszer gyanánt használjon.

A svéd-gimnasztika nemcsak az idegességet, hanem még sok más betegséget képes gyógyítani. Nálunk még nem igen használják e gyógymódot, melynek terjedését nagyban akadályozzák a nagyképekűség, a közönyösség és az előítélet.

Külföldön egész nagy irodalma van már e gyógymódnak, de nálunk e téren most jelent meg az »első fecske«.

»A svéd gyógygimnasztikáról« a czime dr. Kelen István most megjelent munkájának. Szerző kellő szakismerettel kezeli tárgyat és külföldi források nyomán sok érdekes dolgot mond el az új gyógymódról.

A gyógygimnasztika, mint azt szerző művéből olvassuk, jóformán az emberiséggel egyidős. Keletkezése hosszú évezredekbe nyúlik vissza. Bölcsőjénél az ókor nagy felvilágosodottságu népe: a kínai állt. Az ő találékony eszük fedezte fel ennek a tudománynak csodás hatását, melynek tanai hálás talajra leltek az ő minden nagyra fogékony lelkükben.

Mintha valami megmagyarázhatatlan balsors üldözte volna a gyógygimnasztikát, mintha valóságos kínai falal lett volna körülveve a már Krisztus születése előtt 3000 évvel megalkotott »Cong-Fou.« A későbbi ezredek és századok nem siettek meríteni ezen ősforrásból az orvosi tudományt, melynek bölcs tanai süket fülekre találtak az ó- és középkor népeinél.

A rómaiak és görögök még csak miveltek a gimnasztikát, ha nem is ismerték és használták ki azt annak rendje, módja szerint

a szó gyógyító értelmében, de a sötét középkor még sötétebb tudatlansága a hamupipóke szerepére kárhózzotta s a helyett, hogy az ő jogosan megillető díszes polcot keresett s mutatott volna ki neki a gyógytudományok sorozatában — odadobta a buta kuruzsolók karmai közé.

Hosszu évszázadokon keresztül szenvedett ebben a megalázó helyzetben a gyógygimnasztika. »De a leányzó nem halt meg, csak aludt.« Nagy sokára megváltója akadt egy lánglelkű svéd költő Ling személyében, ki érte feláldozta muzsáját, oda hagyta a Parnassust, melynek nagynevű koszorozott lantosa volt, hogy gunyit, megaláztatást kiálljon, végig szenvedve az ujtók, a felfedező martireletének minden poklát, annak is minden gyehennáját.

Nemcsak kortársai nem akaták eleinte megérteni, sőt szinte szánt-szándékkal félreértették, hanem a tudományok legelső őre Svédhon akkori tanügyminisztere, Engstrom is azt válaszolja Lingnek ki a tulajdonképeni gyógygimnasztikát megteremtve, tanának az állam erkölcsi támogatását kérte ki. Eleg széghamos és szemfényvesztőnk van ugyanis, minek egy ujat az ország nyakába varrni! (!!!)

C ak midőn a kiállott kudarcok szilárd elhatározásán hajótörést szenvedve őt újabb és újabb kísérletekre sarkalták, a helyett hogy kedvét szegték volna, mikor már a »nemo propheta in sua patria« örök igaz elvénél fogva saját hazájában charitának uton utféten boldognak kiállottak ki, érte el végre a rajongó reformator almai megvalósítását melyet egyenesen Bernadotte fejedelemnek köszönhetett, kinek egyenes közbenjárására

felemlíti a protestáns lelkészek nyomorúságos helyzetét s aera kéri a minisztert, hogy az 1848. évi XX. t. cz. életbeléptetésével javítson helyzetükön.

W l a s s i e s igazi meleg rokonszenvének kétségelen jeleit mutatta. A küldöttség szónokának szavaira megjegyzi, hogy vannak kellene lenni, a ki a protestáns lelkészi kar-
nak, a haza s a nemzet érdekében tanusított buzgalmat, áldozatkészséget úgy a multban, mint a jelenben be nem látta. Ha csak az ő jóakarata függne az egész kérdés megoldása, beh szives készséggel adná összes jóakaratait a czérra! Ugy az ő, mint a törvényhozás jóakarata hajótörést szenved az ügy pénzügyi oldalán.

A küldöttség tagjainak mindenikével kez-
zet fogva, igazán meleg érdeklődéssel tudako-
zódott a lelkészi kar helyzete felől s a fami-
liarissá vált érintkezés közben oly részletek-
nek jutott ő birtokába, amikről eddigelé fogal-
lommal is alig birt. A küldöttséget azzal bo-
csájtotta el, hogy a viszonyokhoz mérten a
legjobbakat remelheti.

A h a z e l n ö k é t L é t a y Do-
mokos sinfalvai unitárius lelkész kerte föl a
küldöttség nevében arra, hogyha a közelebb-
ről benyújtott törvény tárgyalás alá kerül, an-
nak a lelkészi kar óhajta szerinti megál-
koltatás befolyásával mozdítsa elő. Létay Szi-
lagyi Dezsőhöz intézett beszédében felemlítette,
a magyar kormány mindazon intézkedéseit, a
melyeket a hivatalnokok s tisztviselők fizeté-
sének fokozatos emelésére tett s ilyenkor az
irigység érzése akart helyet foglalni lelkükben
de a nagy mesternek szelleme megszólalt,
mondván: „Távoz satán ne csábíts. Elhall-
gattak tehát s vártak békessegen, bízva egy
jobb jövőben, mely sorsok enyhítését meg
fogja hozni. De hiába vártak, mert míg más
tisztviselők fizetése két-három akkora összegre
emelkedett, mint volt ezelőtt, a lelkészi kar
jövedelme folytonosan apadt. Az önfentartási
kötelesség arra indította őket végre, hogy pa-
naszaiknak szót adjanak. Ezt a szót írásba
fogalták és egy memorandum alakjában a
képviselőházhoz jutatták. Kéri az elnököt, hogy
a már benyújtott törvényjavaslat 10 §-ának
olyan módosítását segítse elő befolyásával,
hogy a lelkészek fizetése már ez évtől kezdve
500 frtra emeltesék.

alapított 1814-ben Stockholmban az első
királyi központi svéd tornaintézet.

Nemcsak a történelem s a költészet örö-
kítette meg a porfiruból uralkodó fejedelemmé
koronázott Bernadotte mesés életét, regeszerű
alakját, hanem a gyógygimnasztika is hálásan
koszoruzza meg őt, mert létrejöttét csak az ő
látónoki lelkének köszönheti, mely mindjárt
megsejtette jelentőségét, főleg miután Svédhon
Finnlandot elvesztette s javában háborusko-
dott a nagy Napoleonnal, legfőbb idejét látta
banyatló erejét megújítani.

Ling föllépésével udvarképes lett mint-
egy a gyógygimnasztika a tudományok diszes
sorozatában. Halálával nem hagyta arván ta-
nát, melyet nem sokára a fanatikus hívők
egész tábora követ. Alig néhány évre rá az
egész kontinensen ismerik és terjesztik a
svédgyógygimnasztikát lelkes tanítványai kik
a szelroza minden irányból sereglettek hoz-
zá. Hazájában, hol elveiért még néhány év
előtt majd hogy az örültek hazába nem vitték
— legió számra teremnek minden városban,
nemcsak, de még a legkisebb falukban is az
ő rendszeré szerint felállított gyógytornain-
tézetek. Nemsokára pedig tana a hívők és a
követők egész taborát látja maga körül kik-
nek sorában ott láttak a világhírű orvostudó-
sok színe javát, köztük Charcot, Du bois Rey-
mondot, Billroth-ot, kik lelkésedve hfrdetik a
gyógygimnasztika csodás hatását a különféle
betegségeknél, nem egyszer oly esetben, hol
az orvosi tudomány csüggedt kezéből már
már kihanyalt a rendelkezésre álló fegy-
ver, melylyel az emésztő kór ellen harczotha-
tott!

S z i l á g y i Dezső beszédében ki-
emelte, hogy az ügy érdekében, melyet mel-
tányolni eléggé nem lehet, tőle telhetőleg min-
den lehető meg fog tenni.

Több tekintélyes képviselő szintén meg-
ígérte az ügy támogatását.

Az a törvényjavaslat, mit közelebből
Wlassics vallás- és közoktatásügyi miniszter,
a nem katolikus felekezetek papjai fizetésé-
nek 600, illetőleg 800 frtig való kiegészítése
tárgyában a képviselőház elé terjesztett, pro-
testáns egyházi körökben nagy érdeklődést
keltett és ma a magyar protestáns parochiá-
kon ez a javaslat a beszéd tárgya. A vélemé-
nyek nagyon megoszlanak. Vannak, kik a ja-
vaslatot a jelenlegi viszonyok között kielégi-
tőnek és így némi vívmánynak tartják, de a
nagy többség és a mi jellemző a szegényebb
papok, annyira elégedetlenek a javaslatlalt,
hogy annak elfogadását nem tudják össze-
egyeztetni a protestáns egyház érdekével. A
konventi képviselők között is többen vannak,
kik oda nyilatkoznak, hogy a protestáns egy-
ház akkor járna el leghelyesebben, ha a fel-
ajánlott segélyt nem fojadtá el. — Így Fejes
István esperes és konventi képviselő, pár
nappal ezelőtt nyílt levelet intézett a konvent
elnökéhez, Kun Bertalan püspökhöz, melyben
a többek között ezt mondja:

„Engedje meg ezért főtisztelendő püspök
ur, hogy azt a kérdésemet intézhessem
hozza: mint egyetemes konventünknek egy-
kori elnöke, méltóztassék gondoskodni ar-
ról, hogy a szóban forgó törvény megho-
zatála előtt egyetemes egyházunk a döntő
jelentőségű kérdésben mindenesetre nyi-
latkozhassék. Egyebet nem kérek; ennek
nyilvános kérelmére pedig az készlet, hogy
egy ily törvényben vagy megnyugvást kell
találni egyházunknak, vagy ha az nem le-
hetséges, le kell arról mondanunk, hogy fel-
ne bontsa felekezetünket.

Fejes konventi képviselőnek ez a nyílt
kérese elég világosan elarolja, hogy a protes-
táns papokat a betervezett javaslat nem elé-
gíti ki és óhajtják, hogy a rendkívüli konven-
ti ülésen vetessék tárgyalás alá.

Kun Bertalan püspök, konventi elnök,
nem is hagyta figyelmen kívül ezt a nyílt le-
velet s bizalmas értekezletre hívta meg az
összes püspököket és főgondnokokat. Ezt a
bizalmas értekezletet szerdán a Lónyay-utczai
rof. gimnázium disztermében meg is tartották
Delelőtt külön az evangélikusok, és külön a
reformátusok üléseztek, délután pedig a mon-
két felekezet által, a mindkét felekezetet kö-
zösen érdeklő ügyek elintézésére kiküldött
ugynevezett vegyes bizottság tárgyalta az
ügyet. Ezen az ülésen az összes református
evangélikus püspökök, főgondnokok és a bi-
zottság választott tagjai is jelen voltak. Az
ülés nem volt nyilvános, de mint értesülünk
abban állapotok meg, hogy a javaslat tárgya-
lására egy a reformátusok, mint az evangéli-
kusok rendkívüli konventi közgyűlést fognak
összehívni.

A Zola-pör.

Debreczen, febr. 18.

Az ügy kedden sem mozdult előbbre. A
tárgyalást meglehetősen nagy botrány előzte
meg. Két képviselő a Zola pörrel való beszél-
getés közben annyira tűzbe jött, hogy össze-
verekedett és pofokodott. A megjelent ta-
cuk közt sok katonatiszt volt; ott volt Walsin-
Esterházy gróf is, aki már nyolcz napja
várja kihallgatását. Érdekes esete volt Pic-
quartnak, amint ugyanis a törvényszéki
épületbe be akart menni, egy arra járó
ember véletlenül meglökte, úgy, hogy Picquart
három iratcsomóját elejtette. Az ezredes meg-
ijedt, mer attól félt, hogy valaki fölkapná
és megszökhethék vele, de egy mögötte álló
őreg ur jobblábát az egyik csomóra, ballábát
a másik csomóra tette, a harmadik csomót
pedig botjával nyomta le; Picquart lehajolt
s aztán szalutálva, így szólott az őreg
urhoz:

— Nagyon szépen köszönöm, ön nem is

sejti, milyen végtelenül nagy szolgálatot tett
nekem!

Labori a folyosón, egy ügyvédekből
álló csoportnak a következőket mondá:

— Ennek a pörnek nem szabad addig
véget érnie, a míg Walsin-Esterházy föltetlen
bűnösségét bizonyítottam. Nem bánom, ha a
pör még nyolcz napig eltart. Csöppet sem
vagyok fáradt.

A szerdán délben folytatott tárgyaláson
Zola 11 órakor jelent meg, a tárgyalás pedig
12 óra 15 perczkor kezdődött.

Az elnök kihirdeti a törvényszék hatá-
rozatát, mely elveti a védelemnek azt az in-
dítványát, hogy külön törvényszéki bizottság
küldessék ki Boulancyné asszony újabb kihal-
gatására.

A védők kijelentik, hogy a Dreyfus-ügy-
ben eljár hadbírósg tagjainak kért kihallga-
tasától elállnak, kérik azonban Billot hadügyi
miniszter kihallgatását.

Elnök: Tegyétek meg az indítványt.

Labori: Nem érdemes.

Elnök: Szükséges azért, hogy a törvény
szék határozatot hozhasson.

Labori: De akkor aztán ne mondják
rólam, hogy Labori, örökké indítványozó vagyok
mert most Labori felsőbb parancsra indítvá-
nyozó leszek.

Scheurer-Kestner mint tanu Theissonier
írasszakértőnek egyes helytelen megjegyzését
akarná helyreigazítani, de mert a s. k. t. ő
nincs jelen, a szenátor kihallgatását elua-
polják.

Pellieux tábornok bizonyítani igyekszik,
hogy Esterháznak tisztára lehetetlen volt a
borderauban érintett eredeti okmányokat
megszereznie. A védők nyomós kérdésére meg-
engedi, hogy a Matinban közölt borderau az
eredetihez hasonlíthatott, szándékos hamisítás
tehát nem forog fenn.

Majd így szól:

— Isten nevében, hát csinálják meg a
Dreyfus pör revízióját, de ne becstelensék
meg a tábornokokat és a hadsereget, melyben
egykor az önök fia is szolgálni fognak.

Labori hevesen kifakadt most a tábor-
nok ellen. Idegessé, türelmetlenné tett őt,
hogy az elnök nem engedte a tanut zavartatni.
Kérelmére a törvényszék mégis elhívatta
Piquart ezredet.

Közben Scheurer-Kestner bizonyos pon-
talanságokat konstatait Teyssonier vallo-
mában. Tagadja, hogy vele Esterházyról
beszélt volna, mert a beszélgetés alkal-
mával Esterháznak még a nevet sem
ismerte.

Labori szemére veti Teyssoniernek,
hogy ma cikket irt Trarieux ellen, holott
régebben örök hálájáról biztosította őt.

Teyssonier a kit erre felhívna,
kijelenti, hogy soha sem Trarieux sem
Scheurer-Kestner nem kérték tőle, hogy módo-
sítsa a jelentését.

Trarieux tiltakozik Teyssonier cikke
ellen, amely hazugsággal vádolja őt. Trarieux
azt mondja, hogy a vezérkar Teyssonier
támogatásával bizonyos indiskréciókat köve-
tett el, hogy Piquart ezredes akcióját
pazarolják.

A most félbeszakított és kevéssel azután
újra megnyitott tárgyaláson Labori a szak-
értőket azzal kádolja, hogy megtagadják a
vallomástétel.

Meyer tanu Pellieux tábornoktól azt
kivánta, hozza el az eredeti borderau negati-
vumát és ő majd teljes lelkiismeretességgel
megvizsgálja.

Pellieux azt felelte erre, hogy ez lehe-
tetlen, mert az akkori tárgyalás titkos volt.
Meyert különben Conard szakértő annak
kijelentésével fözte le, hogy Meyer az iras-
szakértelelemhez csak annyit ért, mint egy
utczai gyerek.

Moriand genfi egyetemi tanár nem tudja,
hogy a borderau eredetije megvan-e, de nezele
szerint a Matinban közölt fényképmásolat
elegendő annak a megrosítására, hogy a bor-
derót csak Esterházy írhatta.

A tárgyalást ezután berekesztették.

Táviratok.

A Zola-pör.

A tegnapi tárgyalás.

Budapest, febr. 18. (A Debr. ered. táv.) Az utcák tegnap epoly csendesek, mint a tárgyalási terem. Különös érdeklődés nem mutatkozik, a közönség epoly fáradt már mint az esküdtek és a bírák.

A tárgyalás 12 óra 15 perczkor nyílik meg.

Clemenceau védő kéri, hogy az Esterházy-ügyben megtartott titkos tárgyalás összes aktjai az esküdtek elé terjesztessenek.

A törvényszék rövid tanácskozása után az elnök ezt a kérelmet elveti és Clemenceaut formális indítvány előterjesztésére utasítja, amit ez meg is tesz.

Kihallgatják Muonard irászakértőt, aki hosszasan és unalmasan beszél a bordereauról, majd mutatóvanyokkal ismerteti ugy az eredetinek vélt, mint pedig a hamisnak tartott bordereau irásjeleit.

Gautsch bukása.

Budapest, február 18. A Debr. ered. táv. Bécsi beavatott politikai körökben határozottan hírlik, hogy G a u t s c h báró osztrák miniszterelnök már legközelebb atengedi helyét utódjának, a ki nem más, mint T h u n Ferencz gróf, cseh tartományi marschal. — Thun Ferencz gróf ez idő szerint Konstancban van és ott várja be az ügyek fejlődését. Mint föltétlenül megbízható forrásból értesülünk, a jövődó osztrák miniszterelnök már megállapodásra jutott az összes számottevő pártokkal és a paktum az ifju-csehekkel is annyira kész már, hogy a miniszterlista is közkezen forog. Ha T h u n Ferencz elválja a kabinetalakítást, ugy ennek első és természetes következménye az lesz, hogy a reichsarth választói joga a tartománygyűlésekre fog átszállani.

TARKA ÉLET.

Védőbeszéd.

Hát égetett az ostorom csapása!
Bősz nyerek közt csattog a harag.
Jaj! most, ha van reá elég hatalma,
A bosszuvágy nekem bitót farag.
Hát csak faragjon! A világ kezéből
Nem lép meg ily kedélyes változat.
Előre a Mester véres nyomában!
En szeretetből mondtam igazat.

Vannak, kik a hon czégéres bűnének
Mint oltárképek tömjént gyujtanak,
A rothadó belsøre fényes alczat
Hazudnak a hízkelkedő szavak.
Bar pusztulunk: ne hallja szegyenünket,
Követ ne dobjon ránk a nagy világ.
Igazság véren hízék áldiosőség,
Mint nalatok, ti örült francziák.

Pokoli példa! Szőke Szajna habja
Tisztább, mint a közelet szelleme.
Ki megbélyegze nyíltan szörnyü vétket:
A csöcselék fölzdud ellene.
Mind csöcselék! Bársonyban és selyemben
Hába jár: egy labig csöcselék!
Ki az igazságot bátran kimondja
S megvédni kész, csupán az a derék!

Hát zugjatos! En a kereszt tövében,
Egyet tanultam, egy szent tudományt:
A farizeus alarozat letépni
S meghalni a díeső Mester gyanánt.
Hát zugjatos! De én kimondom a szót,
Bár görgetegie szétzuz, elsodor;
A vad súlyos követ biz' elhajitom,
Hadd hánykolódjek tépett vízfodor!

A czudar Bécsset szidni és a kormányt,
Erdemlik bár, a honnak nem elég.
A nagy betegség meg nem gyógyul ezzel,
Bar atkotok alatt görnyed a lég.
Nem a rabság, nem a kormány a pestis,
Csak a pestisnek szörnyü két jele.
Ah minden népnek olyan földi sorsa,
Minőt erkölése kiérdemele!

Ti átkozódjotok s agyatokra gázol
Az érczkeréken járó égi rend.
A magatok bűnéért másra zugtok,
De a vasvézget közbe dörgi: esend!
Szabadságot hiába viaskodtok,
Az osztrák és a kormány eltipor,
Mert, tudjátok meg, tiszta erkölcs n lkül
A langész is csak hitvány földi por!

Mi szüli azt a kinos bénaságot,
A mely földjára minden sánczotok:
Szenvedni készen, tüzes ostorommal
En ama bün ellen viaskodok.
Alarozot felre! Lépjén napvilágra,
Ékép' gyógyulhat meg csupán a seb.
Az áldiosőség rothadó koporsón,
Avagy a szegyenbalzsam üdvösebb?

Csak zugjatos! Az igazat kimondom,
Akármí lesz is bérem azután:
Hiszen nagyobb, szentebbet, dícsöbbit
Kivégezének már a Golgothán.
Kimondom a szót! Nagy jogom van ahhoz,
Legyek bár gyarló, bünös földi por:
Kimondom a szót! Eladó az ország!
En eladó nem leszek semmikor.

Csak zugjatos! Az igazat kimondom.
Jogom van hozzá: a becsületem!
Sőt ennél is nagyobb, szentebb jogom van:
Ezt a szegény országot szeretem.
Ha látjátok párnám haván a foltot,
Melyet reá szememből hullatok:
Mig ajkátok rám dobja azt a vádat,
Pitulna szegyenében arczotok!

Sebestyén diák.

Ujdonságok.

* **A Kazinczy pályázat.** A debreczeni Kaszinó választmánya elfogadta a Csokonai-körnek a mult évi Kazinczy pályázat eldöntése s a f. évinek kitézése tekintetében adott javaslatát s ennek értelmében a díjat csakis a Bálványos cz. költői elbeszélésnek adta ki. A jelíges levél felbontásával kitélt, hogy a nyertes mű szerzője Fél Boldizsár IV éves joghallgató, lapunknak is kiváló tollu munkatarsa, kinek ezennel szívóbb gratulálunk!

* **A debreczeni dalegylet** t. működő tagjai felkeretnek, hogy a ma este tartandó gyakorlati órára teljes számban sziveskedjenek feljönni, — többrendbeli igen fontos egyleti ügyekben előterjesztés fog tétetni, Debreczen 1898 febr. 18. Az elnökség.

* **Az iparhatósági megbizottak beosztása.** Az 1884. évi XVII. t.-cz. 173. §-a rendelete szerint értesítettnek a városunkban lakó kereskedők és iparosok, hogy ezen rendörkapitányság mint elsőfoku iparhatóság mellé az 1897. december 29-én eszközölt választás alkalmával az 1898. évre megválasztott iparhatósági megbizottak, a folyó év es hó 12-én tartott értekezetiük alkalmával, az iparhatóság jóváhagyásával előirt teendőket következőleg osztottak fel egymás között és pedig kijelöltettek: 1. Szathmáry József kőműves, a kőműves, ács, kőfaragó, burkoó, czementező, kalyhás, fazekas és pipas. 2. Neumeier János lakatos, a lakatos, gépész, kőműves, reszelővágó és rézműves. 3. Klein-feller Károly czéféstő, a czéféstő, szobafestő mázó és kelmefestő. 4. Richer Károly könyvkötő, a könyvkötő és nyomdász. 5. Ozga Antal sütő, a sütő, czukrász, mezeskalácsos és molnár. 6. Balla Mihály szabó, a szabó, szürszabó, kalapos, gombkötő és keztűs. 7. Bonyhai János kerékgyártó, a kerékgyártó, kocsigyártó, kosárfonó, kaptafaragó és pintér. 8. Szilágyi István timár, a timár és szappanos. 9. Pajtás András borbély, fodrász, fésűs, esutorás és köszörüs. 10. Both János hentes, a hentes, mészáros, szalámis és virslis. 11. Kostya János aranyműves, az aranyműves, órás és ékszerész. 12. Kereszturi István bádogos, szitás és rostás. 13. Kollát Mihály kovács, a kovács és kéményseprő. 14. Szerencsi Ferencz csizmadia, a Péterfia-, Csapó- és Varga-

városrészekben lakó csizmadia. 15. Illyés János csizmadia, a Hatvan-, Piacz- és Kossuth-városrészekben lakó csizmadia. 16. Batori Balint gubás, a gubás, szücs, kötélverő és tarisznyás. 17. Lechner Károly, cipész, a cipész és szijgyártó. 18. Szabó J. asztalos, az asztalos, kárpitos, kefes, esztergályos, üveges és orgonakészítő. 19. Tóth Kálmán fűszerkereskedő, a fűszer, és festék anyag kereskedők és szatócsokra. 20. Ifj. Schwartz Vilmos kereskedő, a v á s z o n, rövidáru d i v a t és játék kereskedésekre nevez. A gyárak megvizsgálásával a városban, Kereszturi István, Neumeier János és Richer Károly. A külső részekben Szathmáry József, Kollát Mihály és Both János iparosok bizattak meg. Megvizsgálandó gyárak a következők: A városban: gágyar, István gőzmalom, Barsai gőzmalom, Hungária gőzmalom, Trnka gőzmalom, Falk és Rosenberg, valamint Stern József és Testvére kefégyára, továbbá a szikvizgyárak A városon kívül: Gebauer koporsógyára, a városi, Tóth István s társai, Szikszay L. Balogh M., Berger s társai téglá és cserépgyára, — továbbá Tóth Kálmán cserépkályha gyára. Ezen elősorolt iparhatósági megbizottak jelzett minőségükben hivatalos igazolvánnyal láttatik és s működésüket a részükre kiadott miniszteri utasítás értelmében megkezdették; ennek folytán a városunk területén lakó segédet és tanonczot alkalmazó iparosokat és kereskedőket felhívták, hogy a náluk megjelenő iparhatósági megbizottakat törvényes működésükben minden tekintetben elősegíteni törvényszabta kötelességüknek ismerjék. Rendőr főkapitányság, mint elsőfoku iparhatóság.

* Takarékpénztári igazgató választás

Hajdu Nánáson. E hó 13-an volt Hajdu Nánáson — mint ottani levelezőnk írja — az id, N a g y Kálmán igazgató lemondása folytán megüresedett igazgatói szék betöltésére. A választás csaknem egyhangu volt, mivel 431 szavazatot K a l l a y Imre városi főjegyző kapott s egyet id, N a g y Kálmán volt igazgató. A választás után bankett volt az új igazgató tiszteletére.

* **Tetten ért betörő.** Gal Bertalan szatmármegyei illetőségű csavargó, ki a Varga Károly butor kereskedőnél elkövetett lopasert csak pár nappal ez előtt ülte le büntetését, tegnapi éjjel Szücs Zsuzsánnának a Sébenyi utcában levő fűszerüzletébe az udvar felüli ablakon behatolt s onnan 50 darab szivart és nagyszámu papirszivarkákat 14 krajczárt és nagy mennyiségű tojást ellopott. De rajta vesztett a jó madár. A hazbeliek a zörejre ugyanis figyelmessé lettek s midőn tényleg meggyőződtek arról, hogy az üzlethelyiségben vataki kotorász, zajt ütöttek. A betörő persze megugrott, de az utcán elfogták és bekisérték a II. ker. rendörkapitánysághoz, honnan ma reggel a kir. ügyészség börtönébe került.

Felismert holttest.

Debreczen, febr. 17.

Tegnapi számunkban megemlékeztünk már, hogy a debreczeni állomás pályatestén, az olajtűtő mellett a sinek között egy ösroncos holttestre találtak. Az illető kiletét ma siksrült megállapítani. A szerencsétlen halállal kimult ember K o v á c s Laszlo 37 éves vágóhídi alkalmazott volt, ki a Csapó-kert II járás 231. sz. a. lakott nejével és 4 gyermekeivel.

A szerencsétlen ember tegnapelőtt este-felé távozott el a vágóhídról, hol fizetését vette fel s utközben Szücs Marton koresmájában vásárolt egy felliter palinkát. Felesége várta hazafelé, de nem érkezett. Titokzatos elhalálózásáról mitsem tudva, kérdezősködött az igazgatóságnál férje hollette felől, de ott nem tud ak róla semmit, sőt itt is kérdezősködtek utána.

Késégbeesetten, fájdalmas előérettől szorongtatva ment a férjért aggódo nő a rendörseghoz, hol a lefenyképezett halotban ferje holttestét ismerte fel, kinek a fenykepen jobb csizmája hiányzik.

Megrendítő jelenet volt látni a szegény nő fájdalmas kitérését. Férje helyett csak egy

összeroncsolt holttestet láthatott már a kórházban, melynek fején — állítólag — szuronydöféstől eredett mély seb tátongott.

Miután a holttest mellett tarisznyáját megtalálták s abban pénzt is, rablásból eredő gyilkosság ki van zárva. A gyilkosságot ha csakugyan gyilkosság esete forog fenn, boszszúból, vagy összeszólalkozásból követhette el valaki, a ki tette elkövetése után eltűnt az éj homályában.

A szerencsétlen Kovács László holttestét, ki különben eléggé jó módú ember volt és saját házában lakott, ma délután fél 5 órakor boncolták fel. A boncolásból kiderült, hogy a gyilkosság teljesen ki van zárva s a szuronydöféseknek vélt sebek a vonat hamutartójától származnak. A szerencsétlen bepálinkázott, elesett a sineken és a vonat összeroncsolta. A törvényszéki boncolást Gáti Tóth János vizsgálóbíró jelentésében dr. Isoó János törvényszéki orvos végezte.

Megtért szocialista bujtogató.

— Saját tudósítónktól. —

Debreczen, febr. 18.

Tegnap este a halpiaczon egy részeg ember torkaszakadtából kezdte kiabálni, hogy ő a szocializmus üdvös tanának hirdetője, gyülekezzenek hát körébe azok, kik sorsuk javítását kívívni akarják. Kezében a „Nép-szava” egy példányt lobogtatta s erősen verte a mellét, hogy szinte üres palinkás hordó kongásának vélték többen a belőle jövő hangokat.

De hiába ordított, hiába hadonászott kézzel-lábbal a jámbor apostol; nem igen gyülekeztek köréje. Nehány más gyerek és cseledeleány bámulta meg csupán. Ezek sem azert, hogy a hirdető eszméi nagyságán lelkesedjenek, hanem hogy megbotránkozzanak a részeg ember hőbortos beszédén.

Az apostol mennél több személyt látott maga előtt, annál jobban verte a mellét s annál éktelenebb ordítások közt hirdette az eszméket. De minden szavat gunyos kacaj kísérte.

Végre egy rendőr is neszét vette a dolognak s a bámoló nagy gyönyörűségére nyakon csipette a demagógot és az II. ker. r. kapitányság elé állította.

Itt az atyafi részegsége daczára igen okosan beszélt.

Végh Gyula r. kapitány felszólítására előadta, hogy Sperlak Mihálynak hívják. Fényes-Litken urasági inas volt, onnan Budápestre került, s munka nélkül töltötte a drága időt már jó ideje. Debreczenbe a múlt év december havába jött és itt sem kapott foglalkozást.

— Azt hiszi talán, hogy a szocialis bujtogató kereset forrása lesz magának szerencsétlen ember — kérde tőle gunyosan a r. kapitány.

— Nem hiszem én azt magam sem tekintetes főkapitány ur — válaszolt kis gondolkodás után Sperlak Mihály — Meg oszt nem is vagyok én szocialista, hanem buta. Az én, buta vagyok, mint a sötét éjszaka. A mi kicsit tudok a szocializmusról, azt is a kakas utczei gyűlésekben tanultam. De hát mostanában ott sem lehet gyülekezni, mert a rendőrség figyelemmel tartja azt a helyet.

A rendőr kapitány mosolyogva hallgatta a részeg ember józan mondásait. Azután megígértette vele, hogy mondjon le gonosz szándékáról, mely előbb utóbb súlyos büntetést von maga után s keressen állandó foglalkozást, mert különben kitilja s város területéről.

Sperlak megígérte, hogy soha többé izgatásra nem vetemedik és állandó foglalkozás után néz.

Érdekes a dologban, hogy Sperlak itt Debreczenben nősült. Apósa, egy derék öreg ember, midőn ma delelőtt veje botránys viselkedéséről értesült, nagy haragra lobbant s megígérte, hogy számon fog veje urával, ki Debreczen bekés polgárai közt a szocializmus érdekében kockolyt hinteni merészkedett.

Hála Istennek városunk higgadt munkás osztálya nem hagyja magát egy berugott ember amitő beszédétől elragadtatni s ennek nem az anyagi jólétben keressük az okát, hanem a jellemében, felvilágosodottságban, mely egyenes uton halad, midőn jogait követelni akarja.

Sperlak Mihály ez időszerint szabad lábán van s kialudván a szesz hatását, foglalkozás keresésén fáradozik. Mert belátta, hogy a téltenség minden rossznak kútfeje.

Debreczen közegészségügye.

Debreczen, február 18.

Negyven darab melléklettel, különféle táblás kimutatásokkal van felszerelve dr. Sárváry Gyula t. főorvos jelentése, melyet Debreczen város mult évi közegészségügyi állapotáról szerkesztett s tegnap mutatott be a tanácsnak, hogy a belügyminiszterhez terjesszessék.

E jelentésből néhány érdekes adatot kijegyeztünk.

A mult esztendőben a lakosság természetes szaporodása többre rug 700 főnél, mert a születések száma 2550, a halálozásoké pedig csak 1816 volt. A fertőző betegségek közül csak a kanyaró és vörheny pusztított járványszerűen, az év utolsó két hónapjában, különösen a vörheny esetek voltak súlyos természetűek és kedvezőtlen lefolyásúak. 254 vörhenyes beteg közül 82 halt meg, míg 396 kanyaró beteg közül csak 20. A bejelentett trachomások száma csökkeni, bár kévessel. Az év végén 208 trachomás szemü egyénről tudtak az orvosok. Roncsoló toroklobban 87 beteg volt s közülök 23 meghalt. A számarhurut 28 eset közül kettőben, a hasi hagymáz 99-ből 16-ban, a vérhas 11-ből 2-ben halállal végződött. Gyermekegyi lázban 3 nő betegedett meg; mind a 3 meghalt.

Veszett eb 11 személyt mart meg, gyermekket, felnőtteket; de a veszetség szerencsére egyikén sem tört ki.

A szenvedő emberiség szolgálatára, 51 orvostudor állott. Gyógyszertár tulajdonosok száma 8, az oklevés gyógyszerészeké 19. A gölya segítségére van 107 diplomás baba. A fogfájós emberek 8 fogorvoshoz és jogositott foghuzonoz fordulhatnak. Kevesebben vannak az érvágók és köpülőzők: csak ketten.

A közkórházban egész éven át 2395 beteget ápoltak, akik összesen 67,297 napot töltöttek a kórházban. Legtöbb betege volt a belgyógyászati osztálynak 1007, legkevesebb a szemészeti klinikának, mindössze 150. Az elmebajos betegek osztályában 101 szerencsétlen emberfarsunkat ápoltak.

Himlő ellen 2001 gyermeket oltottak be. Élelmi szert 257, közhelyeket 132, iskolákat 470, lakásokat 1060 esetben vizsgáltak meg orvos rendőri szempontból.

A szabolcsi forrongás.

Beszélgetés a hatósággal és a néppel.

— A B. H. tudósítójától. —

Kis Várda, febr. 15.

Kis-Várda, a forrongás középpontja manapság teljesen nyugodt. A fekete gubások a pilléző hóban csöndesen áldogálnak, csoportba verődve az utcán és békésen szemlélik az elszárguló szanokat, melyeken nagy farkasbundába temetkezett környékbeli urak ülnek. A mint eltéreférnek az ő nyugodt tréfalkozással, nem is hinné az ember, hogy valamennyien a Várkonyi légióba tartoznak. A főszolgabíró mondotta nekem:

— Akárkit megszólít közülök az mind szocialistának vallja magát.

A község eleven forgalmu nagyobb mezőváros, sok bolttal, néhány emeletes házzal és villamos világítással. Mostanág katonaság- és villamos világítással. Mostanág katonaságtól hemzseg minden utcája. Az emeletes olégtől hemzseg minden utcája. Az emeletes olégtől kényelmes nagyvendéglő szobái előtt tisztiszolgaák ásitoznak. Egyébként a maga medrében folyik a városkában az alföldi élet.

Angyalossy főszolgabíró.

Első sorban természetesen Angyalossy főszolgabírót látogattam meg. Szimpatikus megjelenésű, derék magyar ur. Azzal fogadott hogy bár anarkia van az egész járásában de a mit a lapok közöltek, mégis jó részben tulzott. Tudtával a járásban még senki ellen merényletet el nem követtek, idáig csak a fenyegetőzésnél maradtak: a birtokosok házára névtelen fenyegetőleveleket ragattak. Azt azonban elismerte, hogy járásának mind a 19 községe inficziálva van.

A forrongás okáról ezt mondotta:

— Van egy kis igazsága a népek abban hogy a bérlők uszorát vesznek rajta s több effélében. Panasz esetén azonban mindig kaptak az emberek igazságot. A forrongásnak most határozottan az izgatás az oka. Vonják meg a Földmivelőtől a szállítás jogát akkor helyreáll a rend: A mig ezt nem teszik: csendőr, csendőr és csendőr kell!

— De hiszen katonaság van itt elegendő!

— A katonaság nem való rendőri szolgálatra. Itt a mai példa. Berencs községből szocialista gyűlésre való engedelmet kértek. Megtegyam. Minthogy az emberek afféle beszéltek, hogy a gyűlést mégis megtartják, kiküldtem a csendőröket, Berencsre és felszárad katonát kértem mellejük de a parancsnok megtagadta, azt mondta, hogy csak abban az esetben ad katonát, ha a szolgabíró is kimegy. Mit csináljunk ha ily imminens veszedelem esetén polemizál a katonaság? A csendőr pedig kevés. Ma is két csendőr maradt mindössze Várdán.

A nép érzületéről ezt mondotta a főszolgabíró.

— A nép abban a hitben van, hogy a kormány beleegyezett abba, hogy járjon nekik a lap, tehát, hogy a kormány vele van. Bizonytalan helyeken, csűrökben, tanyákon folyton gyülekeznek az úmberek s a láz egyre terjed. Egyelőre csöndesek, de olykor egyik-másik elárulja magát, Tegnapelőtt belép hoztam Gonda Lajos papi lakos s ezt ordítja fenyegető hangon:

— Én vagyok a papi szocialista elnök! Meddig lesz nalam a katonaság?

Az ember olyan mozdulatot tett, mintha inzultálni akarna, Rőgtön letartóztattam.

A papi szocialista elnök házába ugyanis 20 katonát szállasoltak.

— Velem szemben ez a nép ily viselkedésre eddig soha sem vetemedett, mondotta a főszolgabíró, ki eddig egyike volt a legnépszerűbb tisztviselőknek.

Két kis áldozat.

Még a főszolgabírónál voltam, mikor nagy alázatosan belépett két emberke; az egy fiatalabb fehér rojtos, de nagyon megviselt gubában; a másik vékony mándliban. Nagyon szomorúknak látszottak.

— Mit kívánnak? — kérdezte a főszolgabíró.

Az egyik, — a fehér gubás, — felelet helyett a világon a legártatlanabb hangon így szólt:

— Mink kérem cocilisták vagyunk.

— Szép. Hat aztán?

— Aztán kérem panaszunk van.

— Miféle panaszuk?

— Hát kérem, mink béresek voltunk a Salamon urnál Tuzséron, oszt a méltóságos grófné elcsapott bennünket, mert cocilisták vagyunk. Oszt semmit se kaptunk. Ez a panaszunk.

— Hát miért szocialisták? kérde a főszolgabíró.

Azért kérem, hogy mikor nekibolondoztunk, hát mint a többi népeket, minket is a a irattak.

— Föl is esküdtek?

— Föl.

— Ki eskette föl?

— A szocialista elnök.

— Mire esküdtek?

— A-ra, hogy ha bajunk lesz, nem hagyjuk el egymást.

— Mikor csapták el magukat?
— Tegnapelőtt.
— Keresenek másutt munkát.
Kerestünk kérem, de sehol sem akarnak befogadni az urak, mert mi cocilisták vagyunk.

A másik szeretetreméltó naivsággal tette hozzá:

A tekintetes urhoz volna bizodalunk, hogy tessék ezért megbüntetni a méltóságos grófnét s a többi urakat.

A f. szolgabíró jól megmosta a fejüket, a miért a zendülőkhez csatlakoztak, azután a mándoki szolgabíróhoz utasította őket, mert Tuzsér, — a hol a papi Salamon Tivadar né Forgách Margit grófné birtoka van: oda tartozik.

A két kis cocilista lehorgasztott fővel ballagott ki a havas világba.

Kastal főbíró.

Kastal Ferenc városi főbíró igen művelt férfi, földbirtokos. A kisvárdai mozgalomról azt mondta, hogy az eleinte egész törvényes mederben mozgott. Az emberek eljöttek hozzá, hogy ők sorsuk javítására gyűlést akarnak tartani és oly naivak voltak meg, hogy tőle kérdeik, hogyan kell gyűlést csinálni. Panaszuk akkor még az volt, hogy rájuk nevezve tarthatatlan egyes bérlőnek az az eljárása, hogy harmadban adja a földet, azaz az urak, ha földet is az egy holdat, ami nekik osztva van, az csak 6-700 öt 1200 öt helyett; tovább, hogy a szekeresek nem tudnak megélni, hát köteleztessek az itteni lakosság, hogy csak vardi emberrel fuvaroztasson. A gyűlésen azonban már kibővült a program. Abban már az volt, hogy a tagosítás előtt volt a városnak nyolcszáz hold földje, ezt követelik vissza. Ennek azonban semmi nyoma nincs. Követelték az adó eltörlesztését és a plogleszsziv adó (így mondják, noha nem tudják, mi az) behozatalát. Földosztásról nem volt szó a gyűlésen. Később a szocialista bizottság egyik tagja azonban, mikor ő nyugalomra intette, ezt felelte:

— Hát kérem addig csak megleszünk, a míg a magas miniszterium el nem osztja a földeket.

A gyűlés óta, folytatta a főbíró, semmi sem halatszik. A kisvárdai nép csendes, a fenyegető magatartásáról szóló hírek valótlanok. Tegnap nálam járt az elnök, hozott egy iratot és arra kért, juttassam azt a főispánhoz. Az írásban a szocialisták tiltakoznak az ellen, mintha ők erőszakoskodni akarnának és vizsgálatot kérnek maguk ellen. Az irást átadtam a főispánnak, a ki tegnap itt jár. Azt felelte, hogy örvend a nép e magatartásán s a vizsgálat felesleges.

Kilencz fekete subás.

Igyekeztem a néppel is érintkezni. A főszolgabírónak és a községi főbíróknak semmi kifogása sem volt az ellen, hogy a szocialistákat magamhoz hívassam, sőt kezemre jártak. Az első ember, akit elhívtam, kérdésemre egy kis tündés után ezt felelte:

— En nem tudok erre felelni, de mindjárt elhívom a főelnököt.

Ellátott és kis várta a kilencz fekete subás kopogtatott be. Eljött az egész vezérkar. Először P. Tóth János elnök, egy harsabajaszu, igen komoly férfi, Jäger Ferenc az elnök, Illés János jegyző.

Az első kérdés az volt hozzájuk, mi tulajdonképpen a mozgalmuk oka és célja.

Az elnök erre elővett egy öt lapra terjedő irást és átadta.

— Tessék ezt elolvasni, mondotta, ebben minden kívánságunk meg van.

Az irás folyamodás-forma volt, melyet a hatóságok benyújtottak. Kezdődik azzal a panaszal, hogy a nép a mostani viszonyok közt kénytelen kivándorolni a szeretett hazából, melynek földjét őseink vérrrel szereztek. Követelése ebben a három főponton foglalható össze: 1. Felesföld, ősi is, tavaszi is, uszóra nélkül. 2. A jóságok legelő. 3. Idegen munkást ne lehessen hozatni. 4. Feles munkára Kis-Várdára csak kis-várdai embert fogadjanak, napszamos munkára pedig csak

szabolcsmegyeit. Van ilyen pont is: A jelenlegi főállás adó végleges eltörlesztését és azután a fokozatos adónak minél előbb életbeléptetését, ezeket szigorúan követeljük. A végső pont pedig ez: Továbbá követeljük egészségi szempontból, mivelhogy az Országot illeti van, a Czigányok lakását, valamint a Dögök elásátását más félre eső helyre áthelyezni!

— Hát földosztást nem kívánnak? kérdeztem.

— Isten ments! felelték többen.

— Igen, de legelőt azt kívánnak. Kinek a legelőjét kívánják?

— Csakis az Eszterházy kerceget, felelt az elnök.

— Hát még is csak kívánnak földet, mert a legelő is az.

— Nem kívánjuk ám ingyen, mondta egyszerre a két elnök. A többi utánuk zugta: Ugy kívánjuk, mint volt tiz-tizenöt év előtt a bérlő-társulatnál.

Az emberek meglepetésemre, többször ismételték, hogy nem ingyen kívánják a legelőt. Aztán az elnök hozzátette:

— Nem igaz ám, a mit az ujságok rólnak írnak, hogy fölünk az urak a templomba sem járhatnak revolver nélkül, meg hogy gyújtogatni akarunk. Borzasztó, hogy ilyen irtak rólnak. A főispán urtól már vizsgálatot is kértünk magunk ellen.

— Szocialisták-e maguk? kérdeztem.

— Szocialisták vagyunk uram, felelt nagy komolyan mind a kilencz.

— Tudjátok-e mi a szocializmus?

— Az, hogy ezt a kegyetlen nagy igát tovább nem bírjuk és jobb sorsot várunk, mondott Jäger alelnök.

— De lám, maguk itt az írásukban a szeretett hazáról és az őstől vérről szerzett földről beszélnek. A szocialista azonban azt mondja, hogy nincs haza.

— Mi nem! tiltakoztak.

— Azt mondják a szocialisták, hogy nincs Isten, nincs haza.

Mint a vihar, úgy tört ki egyszerre mind a kilencz emberből a lármás tiltakozás:

— Mink? Hogy nincs Isten? Uram, mi istenfő, vallásos emberek vagyunk, jó magyarak vagyunk!

— Ht mifele szocialisták maguk?

Nagy meglepetésemre az alelnök ezt felelte:

— Mi keresztény-szocialisták vagyunk!

— Hát nem Várkonyi a vezérük?

— De igen!

— Hiszen Várkonyi nem keresztény-szocialista!

— De kérem, az ujságában annak valija magát.

— Sohasem vallotta az annak magát.

— Mindig azt írja. Tessék megnézni.

A suba alul előkerült a Földmivelő. — Abban bizony a keresztény szót gondosan kerülik, de annyira meg van spekelve minden cikk az apostolokból vett idézettel, hogy nem csoda, ha a szegény népet megtévesztette.

— Mi a vallásuk? kérdeztem továbbad?

— Vegyeseen vagyunk katolikusok és reformátusok.

Ezután a sztrájkra vittem át a beszédet.

— Kiszereződtek már a tavaszi munkára?

— Nem szerződöttünk el, felelték egyhangulag.

— Miért nem?

— Mert nem szerződünk addig, a míg a hatóság követelésünket nem teljesíti.

— Aztán miből élnek meg télten?

— A jó Isten tudja.

Egy másik ember a háttérben közbevetésként:

— Tisztességes munkába beállunk, csak-hogy napszamba.

— Nem kell szerződés! kiabáltak mind.

A szerződéssel megrovóiditnak bennünket!

— De hiszen az új törvény szerződést köt ki és pedig a munkások védelmére.

— Meg nincs meg az a törvény, mondotta az elnök.

— Marciusban életbe lép.

— Addig meg is halhatunk, mormogták a gubások.

Mikor eltávoztak, még egyszer megkértem, csáfoljam meg az ujságban azt, mintha ők erőszakoskodni akarnának, mert ők béke-emberek.

Az elkobzott program

Az egyik lázongó községben a napokban érdekes titkos programot koboztak el. Pontjai ezek:

Követeljük, hogy a kötelező polgári házasság törültessek el. A kinek ugyan úgy tessék, hogy a községhezánál elég a megkötés, annak az akarata ne legyen korlátozva, de a jámborabb hívők ne legyenek kénytelenek előbb az emberek előtt kötelezni magukat mint az Isten előtt.

Tízéves kortól általános szavazati jog mindenféle választásnál.

Minden falu népe csak a maga határába vállalhat munkát.

Közös legelőt hasítsanak ki.

A takarékpénztárakat vegye af az állam és a földmivelő nép tartozását tizenkét év alatt hatszázalékos kamattal fizesse be.

Ha a földösnek nincs vagyona, a kezeseket nem szabad ekzekválni.

Az ügyvédi perköltséget szabályozni kell. Ezer forintot alul nincs ügyvédi költség, ezer forint után öt forint.

Csak egy vallásfelekezetről lehet szolgálni: zsidó a zsidónál, katolikus a katolikusnál, református a reformátusnál.

A helygét föltétlenül el kell törölni. — Arra semmi szükség.

A csendőrséget meg kell szüntetni, mert a katonaság elég az ország védelmére.

Az aratás idejét, hogy mikor, és hogy mi szabjuk meg.

A cseléd egy évi fizetése: 12 métermársa gabona, három métermársa buza, két hold komencios föld 1200 négyszög öllel, egy darab szarvasmarha teléle-e, nyaralása. egy kocza dísznek legelő, egy éves sertés szalonája vagy e helyett 16 forint, egy métermársa főzelek, 52 kiló só, 60 forint készpénz, szabad szalma, szabad fa és szabad lakás.

A községi jegyző a ki fixom (így irtak) fizetést huz, ingyen tartoznak a népnek dolgozni.

Ez csak egy község programja. De más más az minden községben.

A munkástörvény életbeléptetése.

— A földmivelési miniszter rendelete.

Debreczen febr. 18.

A munkaadók és a mezőgazdasági munkások közötti jogviszonyok szabályozásáról szóló 1898. évi II. t.-cz. életbeléptetésére vonatkozó földmivelésügyi miniszteri rendelet a hivatalos lap legközelebbi számában jelenik meg. Tekintettel arra, hogy a rendeletben foglaltak a közönséget közelről érdeklik, a rendeletről közöljük a következőket:

A munkaadók és a mezőgazdasági munkások közötti jogviszonyok szabályozásáról szóló 1898. II. t.-cz. 1898. évi márczus hó 1-én lép életbe. Ugyanezen a napon lép életbe az 1898: II. t.-cz. végrehajtása, továbbá a munkásigazolványok kiállítására, az elvesztett, megelt, vagy megsemmisült igazolványok megújítására közzé tett eljárás, valamint az eljárási szabályok tárgyában az 1898: II. t.-cz. 5, 74. és 80. §-ai alapján és értelmében kibocsátott rendelet is. Ezen rendelet csatolása mellett a következőket rendeli el földmivelésügyi miniszter:

1. Utasítanak a törvényhatóságok, miszerint hatóságuk területén a szokott módon való közbizonyosítással az 1898. II. törvény-cikk életbeléptetése napját közzé tudomásra hozzák.

2. Akkor, a mikor a munkásigazolvány készlet a kiállításra jogosult hatóságokhoz megérkezik, a hatóság által a mezőgazdasági munkások és napszamosok megfelelő módon birtokmentileg felhívandók, hogy a mennyiben az 1898. II. törvény-cikk értelmében minden

hivatásos mezőgazdasági munkásnak és napszámossal munkásigazolvánnyal kell bírnia, az igazolvány megszerzése végett állandó lakóhelyük közzségi hatóságánál idejekorán jelentkezzenek.

3. A munkásigazolványok a törvény életbelépte napjától kezdve a mennyiben a közzségi (városi) hatóságok a munkásigazolványok könyvecskékből a készletet már átvették, a jelentkező munkásoknak a 2000/98. eln. sz. rendelet erre vonatkozó szabályai szerint kiadandók. Ha a kiállító közzségi hatóságnak tudomása van arról, hogy a jelentkező munkás igazolványának átvétele előtt olyan gazdasági munkaszerződést kötött, mely az igazolvány átvétele után lesz teljesítendő, ez a körülmény az igazolványba bejegyzendő.

4. Minthogy a munkásigazolvány könyvecskének előállítás, szétküldése, nemkülömben a jelentkezők sorrendjében való kiállítás huzamosabb időt vesz igénybe, átmeneti intézkedésként a törvény 78. §-ában nyert felhatalmazás alapján elrendeltetik hogy

a) azon munkások és napszámossal részére, a kik munkaváltás céljából állandó lakóhelyükről, mielőtt az igazolvány készlet a közzségi előjárósághoz megérkezik, eltávolítani szándékoznak, az előjáróság kérelmükre díjlanul hivatalos bizonyítványt adjon arról, hogy igazolványaik megszerzése végett az előjáróságnál jelentkeztek s hogy részükre az igazolvány készlet hiánya miatt nem volt kiadható. Az ilyen bizonyítvány a f. é. november 1-ig érvényes.

b) A törvény életbelépte után mindaddig, a míg a munkásigazolvány könyvecské készlete az előjárósághoz meg nem érkezik, az előjáróság az 1898. II. törvényzikk második fejezete szerint a gazdasági munkaszerződések megkötésénél akkor is közreműködhetik, ha az igazolvány használatára közelezt helybeli munkások igazolvánnyal nem bírnak; a jelen rendelet 2-ik pontja értelmében eszközöndő felhívás közzététele után s illetve az igazolvány-készlet átvétele után azonban az előjáróság a szerződéskötésnél csak akkor járhat el, ha a szerződő munkások igazolványait előbb kiállítják, illetve felmutatják. Ha a folyó évi november hó 1-ig idegen közzségi munkás munkás-igazolvány nélkül jelentkeznek szerződéskötés céljából az előjáróság előtt, de lakhelye illetékes előjáróságának hivatalos bizonyítványával igazolja azt, hogy részére az igazolvány-készlet hiánya miatt nem volt kiállítható, az esetben az előjáróság a szerződéskötésnél közreműködhetik, köteles azonban a felmutatott bizonyítványra a szerződés megkötését följegyezni.

c) A jelen rendelet 2 pontja értelmében eszközöndő felhívás előtt s a felhívás közzétételétől számított négy héten belül a munkaadó és napszámossal között létrejött szerződés a közigazgatási hatóság előtt akkor is érvényesíthető, ha a felfogadott napszámossal felfogadással igazolvánnyal nem bírt.

5. A törvény 79. §-a értelmében a törvény életbelépte előtt létrejött szerződések, ha az 1876. XIII. törvényzikk 15. §-a értelmében láttamoztattak, tekintet nélkül arra, hogy e szerződések tartalma az 1898. II. törvényzikknek megfelel-e vagy sem, érvényesek s a fölmerülő vitás kérdések, kihágások az 1898. II. törvényzikk szerint itélendők meg.

6. Az 1898. II. törvényzikk életbelépte napján a munkaadók és a mezőgazdasági munkások között az 1876. XIII. törvényzikk szerint már folyamatban levő vitás ügyek az 1876. XIII. törvényzikk szerint bírálendők el.

7. A törvény életbeléptének napja előtt az 1876. XIII. törvényzikk szerint kötött szerződések láttamozását az előjáróság nem tagadhatja meg, köteles azonban a szerződő munkások nevet jegyzékbe venni s a törvény életbelépte után kiadandó munkásigazolványokba a szerződés megkötését bejegyezni.

8. Addig, míg a törvényhatóság a közzségi segélyalapok kezelésére és szervezésére vonatkozó szabályrendeletét jóváhagyás után életbeléptetheti, a törvény értelmében a közzségi segélyalapot illető pénzek a közzségi illetékes kir. adóhivatalba, letétként való kezelés végett beszállítandók.

Az egyidejűleg 2000/98. eln. sz. a kiadott eljárási szabályok a kihágási és a vitás ügyekben követendő eljárás (panasz beadás, idézés, tárgyalás, bizonyítás, ítélet, felebbezés stb.) szabályait foglalják magukban. Ez eljárási szabályokhoz, a melyek térszűke miatt itt nem közölhetők, betűsoros tárgymutató is van csatolva. A rendeletekhez függelékül a törvény szövege is van csatolva, úgy, hogy a hatóságoknak s az érdekelteknek a rendeletek ilyen módon való kiadása vagy könnyebbésére lesz a magánfelek az 1898. évi II. t. cz. s a vonatkozó rendeleteket tartalmazó füzetet az országos törvénytár szerkesztőségénél (Molnár-utca 26., IV. ker.) megrendelhetik.

KÖZGAZDASÁG
Sertésvásár.

febr. 16.

Kőbányai sertés piac. Szerbiai: Nehéz páronként 320 kilogrammon feleli sulyban 26-55 krajczárig, közép (páronként 250-60 kilogramm sulyban) 53-54 krajczár Könnyű (páronként 220 kilogrammig terjedő sulyban) 52-53 krajc arig.

Sertéslétszám: 1898. évi febr. 14-ik napján volt készlet 16.979 darab, 1897 febr. hónap 15-ik felbajtatott 316 drb, 1897 febr. hónap 15-ik napján elszállított 320 darab 1897 febr. hó 16-ik napjára maradt készletben 19.091 darab. — A hizott sertés üzletirányzata változatlan.

Budapesti gabonátözsde.

febr. 16.

A készruüzlet hivatalos árjegyzései a következők

B u n a	kilós	Ar 100 kilg.	kilós	Ar 100 kilg.
Bánsági	76	—00—00	80	00.00—00.00
"	77	—00—00	81	00.00—00.00
"	78	—00—00	82	—
Tiszavidéki	79	—00—00	—	13.40—13.40
"	76	12.85	12.90	80
"	77	12.30	13.10	81
"	78	13.15	13.25	82
Festvidéki	79	13.30	13.35	—
"	79	12.80	12.85	80
"	76	12.95	12.95	81
"	78	13.20	13.20	82
Fehérmegyei	79	13.35	13.30	—
"	76	13.90	13.35	80
"	77	12.05	13.15	81
"	73	13.00	13.30	82
Bácskai	79	—	—	—
"	78	—	—	—
Észak magy	79	—	—	—
"	78	—	—	—
"	79	—	—	—

	Min. hekt.-ben	Ar kilógramm
Rozs elsőrendű	uj 70-72	8.80 8.85
" másodrendű	uj —	8.70 8.70
Arpa takarmánynak	uj 60-62	6.50 6.80
" égetni való	uj 62-64	7.00 7.50
" serfőzdei	uj 64-66	8. — 9.50
Zab	uj 39-41	6.45 6.80
Tengeri bánsági	uj —	5.20 5.25
" más nemű	uj —	5.15 5.20
" —	uj —	12.50 13.25
Repeze bánsági	uj —	—

CSARNOK.

A Hippolyte fékezője.

Irta: **Brioux,**
(Folyt. és vége.)

Hippolyte sikere úgy kihozta a sodrából mint a hogy egy anya megvolna zavarva, ha kis gyermekét, egyik napról a másikra, felnőt ifjúvá látná változni, a kinek többé nincs szüksége az anyai gyöngédségre. Kétszer vagy háromszor az öreg ur olyan pártfogó hangon szólt hozzá, a mely nagy mértékben sértette, maga sem tudta miért.

Egy este, a férje egymagában hágyta őt ebédelni; épen az asztalnál könyökölt, mozdulatlanul, meredt szemmel, egy körtét tartva a szája előtt, melyet elfelejtett megenni, mikor a pádlás ajtóból a nevéen hallotta magát szólítani.

Hirtelen fölugrott és fölment.

Sugárzó arcczal találta Hippolyteot, a ki egy rajzot mutatott neki, melylyel akkor készült volt el.

— It van mondá nejének, — az erő gyűjtő fékező,

Es kiterítette a nagy papirozt.

— Látod ezt! Ez egy milliót ér!

Azután tervezgetni kezdett; sorban elmondta ábrándjait: Itt hagyjak a neuilly-i kis házat, Párisba költözködnék, hogy közelebb legyen a vállalkozó irodáihoz, a ki társának fopadja. Esténként gyakran elmegy a színházba, ebédekre, banketekre. Mert hát nemsokára bemutatják a miniszternek, és magától értetődik, hogy forognia kell a világban.

Es beszélt, beszélt, nem vette észre, hogy könyek folynak végig a felesége arczán. A mikor meglátta, meglepetéssel kérdezte:

— Te sírsz?

— Igen sírok, Sohasem leszünk többé boldogok.

— És miért?

Hippolyte megezírógatta az arczát, a felbősség némi kifejezésével.

Az öreg ur nem aludt. Hitvesének színtárságos viselkedése gondolkozóba ejtette és saját kezde a valót. Később mégis elszunyadt; a mikor fölébredt üresen találta maga mellett az ágyat. Hirtelen fölugrott.

Egy gondolat cikázott át agyán. Magára rántotta a nadrágját, papucsot húzott a lábára és nesztelenül fölment a műhelybe. Nem csalatkozott, Fénysugárt látott az ajtó és a küszöb között. Hallgatózott: sohajokat és zokogást hallott. Zajtalanul belépett.

A boldogtalan öreg asszony ingben és hálóreken ült, megrázkult ősz haja kuszáltan omlott a vállára fehér főkötője alól és szivszagatóan sirt, zokogott, s mint a kis gyermek, gyorsan és szaggatottan, hangosan fölhangzó hó hó hókka! majd panaszosan szünetelenül, kétségbeesetten. Száját eltorzította a féjdalom, és a szegény annyira szenvedett, hogy nem jutott eszébe sem az orrát kifujni, sem a szeméit megtörölni. Könnyei mint a záporos hullottak elsóványodott keblére.

Ült a rajz előtt, melyet férje az előb mutatott neki és a melynek látása kétségbeeséssé fokozta fájdalmát. Minthogy egy könyccsepp földuzzasztotta a papirozt, csendesesen felretolta, hogy elnerontsa ezt a valamit, a mely mindon bajának okozója volt, de a melyet mégis tiszteletben tartott.

Hippolyte megakart vigasztalni, de az nem sikerült. Hába beszélt okosan vagy gyöngéden, a zokogást nem tudta megszüntetni. Mikor aztán vegre másfél óra múlva, a könyvek zápora elállott, a jó öreg asszony egész testében reszketett és a fogai vaczogtak. Hosszas rábeszélés után, ferje karjára támaszkodva lement és visszafeküdt az ágyba.

Másaap orvosért kellett küldeni és tizen-nolc napi betegség után, melynek tartama alatt az erős lázrohajok elgyöngülésekkel váltakoztak a mikor képtelen volt egyebet mondani mint: „Édes nagy kicsikém, édes nagy kicsikém” Marchandné meghalt. Hippolyte az egész idő alatt egy percze sem távozott el ágya mellől. Mikor neje az utolsót lehelte, nem vette észre, azt hitte alszik és csak az ápolónő állapította meg a halált, mikor az orvosság beadásának ideje elérkezett.

Az öreg ember nagyon megsíratta minden iránt megszünt érdeklődni. A vállalkozónak, a ki sarkalta visszafizette a három ezer frankot és egy egész hónapig nem mezt föl a műhelybe. Szellemi tehetségei lassanként alab hagytak és a leányának, a ki özvegy lett, el kellett jönni Lilleből, hogy atyjával lakjék együtt. Azt remelve, hogy talán sikerül vissza adni neki némi szellemi rugékönyvságot; fölvezette a padlására. Ez csakugyan úgy látszott, mintha ismét érdeklődni kezdene az élet iránt, de ez csak odaig terjedt, hogy szomoruan vonszolja maga után a játékokat, melyek első tanulmányai alapjául szolgáltak.

Egy nap aztan, a leánya látta, hogy egy kis szekerre papirdarabkákat rak föl. Erőgyűjtő fékezőjének s z e t t á p e t t tervezete volt.

Hirdetés.

A kőszögben levő 120 cat. hold szántó és 2 kat. hold kaszálóföld tanya-birtokom, a rajta levő őszi buzavetessel együtt haszonbérbe kiadó.

Osváth Ferencz
ügyvéd.

A ki praktikus, az vegyen

olyan gyapjuszövetet öltönynek, felöltőnek, egyenruhának és öltözékeknek, mely tartós és színvalódi és amely a viselésnél hevalik. Ilyeneket szállít a legkisebb méter mennyiségben, magánosoknak is, valódi nagy-bani gyári árban.

Raktar cs. kir. szab.
finom poszt és gyapjuszövet gyáraknak
Moriz Schwarz Zwittau Mähren

Ujdonság uraknak tavaszi és nyári öltönyök, kammgarn, Cheviot, Loden és egyenruha szövetek a legolcsóbbtól a legfinomabb minőségig. Szeküldés utánvetellel. — Nemtetsző visszavételek. Mintak, melyek nem rendeltetnek okvetlen visszaküldendők.

Egy nagyobb partie

vételsorsjegyet

keres megvételre és ajánlatot kér

Török A. és társa

Budapest Váci-körút 4.

Birtok eladás.

750 hold szántóföld egy tagban, 60 kat. hold dohánytermeléssel, gazdasági épületekkel kellően ellátva, Nyiregyháza város határában eladó. Ügynök kizárva. Leveleket »Birtok 750« jelige alatt a Goldberger A. V. hirdetési iroda, Budapest, IV. Váci-utca 9. továbbít.

1277/1898. v. k. szám.

Árverési hirdetmény.

A debreczeni kir. járásbírósnak 29255/1897 P. számú végzése folytán közhírré tétetik, miszerint Schmeer Sámuel részére Dien László debreczeni ondódi lakostól 11 frt és 40 frt. tőke, ennek 1897 évi szept. hó 18-ik napjától számított 6% kamatai és eddig összesen 44 frt 85 cr. perköltség erejéig 1897. évi október hó 29-én bíróság lefoglalt és 500 frtra becsült sertések, lovak, tengeri és egyéb ingóságok 1898. évi február hó 26-án d. e. 10 órakor kezdetét veendő és Debreczenben az ondódi 232 sz. a. tanyán megtartandó nyilvános bírói árverésen, a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénz fizetés mellett, szükség esetén becsáron alól is el fognak adatni.

Debreczen, 1898. évi jan. 24-én.

Bodogh Zsigmond

bir. kikötő.

P SERHOFER J. vértisztító labdaccai

azelőtt „általános labdaccai” név alatt; mely utóbbi nevet teljes joggal megérdemlik, mivel csakugyan alig létezik betegség, melyben ezen labdaccai esodás hatásukat ezerszeresen be nem bizonyították volna.

Evtizedek óta ezen labdaccai általános elterjedésnek örvendenek és alig van család, melyben ezen kitünő háziszerekből készlet nem volna található. Számtalan orvos által ezen labdaccai háziszereit ajánlották minden oly bajknál, melyek a **rossz emésztésből** és **székrekedésből** erednek, mint **epezsavarok, májbajok, kólika, vértulások, aranyér, bélétlenség** s hasonló betegségeknek. Vértisztító tulajdonságuknál fogva kitünő hatással vannak **vérszegénység** s az abból eredő bajknál is: így **sápkórúal**, idegességből származó **fejfájásoknál** stb. Ezen vértisztító labdaccai oly könnyen hatnak, hogy a legesekélyebb fájdalmakat sem okozzák és ennek folytán még a leggyengébb egyének, de még gyermekek által is minden aggodalom nélkül is bevehetők.

Ezen vértisztító labdaccai csakis a **P serhofer J.-féle** az „**arany birodalmi almához**” **csiszott gyógyszerárban, Bécsben, I. Singerstrasse 15. sz. a.** készítettnek valódi minőségben s egy 15 szem labdaccaot tartalmazó doboz ára 21 kr. Egy csomag melyben 6 doboz tartalmazzatik 1 frt 5 krba kerül.

Az összeg előzetes beküldésénél (mi legjobban posta-utalványon eszközöltek) bérmentes küldéssel együtt 1 csomag 1 frt 25 kr., 2 csomag 2 frt 30 kr., 3 csomag 3 frt 35 kr., 4 csomag 4 frt 40 kr., 5 csomag 5 frt 20 kr., és 10 csomag 9 frt 20 krba kerül.

N. B. Nagy elterjedésük következtében ezen labdaccai a legkülönbözőbb nevek és alakok alatt utánoztatnak; ennek következtében kértetik **csakis** P serhofer J.-féle vértisztító labdaccaikat követelni és csakis azok tekintetbe valódiaknak, melyeknek használati utasítása a P serhofer J. névaláirással fekete színben és minden egyes doboz fedele ugyanazon aláírással vörös színben van ellátva.

A számtalan hálaírástól, melyet e labdaccai fogyasztói a legkülönbözőbb és legnehezebb betegségek után egészségük visszanyerése folytán hozzánk intéztek, ezen helyen csakis néhányat említnék azon megjegyzéssel, hogy mindenki, a ki ezen labdaccaikat egyszer használta, meg vagyunk gyógyodva, azokat tovább fogja ajánlani.

Köln, 1893. április hó 30-án
Tisztelt P serhofer ur! Legyen oly szives és küldjön nekem ismét 15 tekercset az ön felülmúlhatatlan vértisztító labdaccaiból utánvetellel. Fogadjon ez uton is legmélyebb köszönetemet labdaccai esodhatásáért.
Maradok teljes tisztelettel
Pawlistik Ferencz, Köln, Lindenthal.

Hrasche, Földnik mellett, 1887. szept. hó 12-én.
Tekintetes ur! Isten akarata volt, hogy az ön labdaccai kezeim közé kerültek, melyeknek hatását ezennel megírom: En gyermek agyban megháltem, olyanira, hogy semmi munkát sem voltam többé képes végezni és bizonyára már a holtak közt volnék, ha az ön esodálatra méltó labdaccai engem nem mentettek volna meg. Az Isten áldja meg Önt ezért ezerszer. Nagy bizalmam van hogy ezen labdaccai engem is tökéletesen ki fogják gyógyítani, a mint már másoknak is egészségük visszanyerésére segítségül szolgáláltak.
Külföz Teréz.
Bécs-Ujhely, 1887. november 9-én.

Mélyen tisztelt ur! A legforróbb köszönetemet mondok ezennel Önnek 60 éves nagynénem nevében. Az illető öt éven át szenvedett gyomorharutban és vízkórásban, már életét is megunta, melyről egyébként le is mondott, midőn véletlenül egy dobozt kapott az ön kitünő vértisztító labdaccaiból s azoknak állandó használata folytán tökéletesen kigyógyult.
Legtöbb tisztelettel
Weinzeittel Jozefa.

Eichengraberamt, G föhl mellett, 1893. márcz. 7-én.
Tekintetes ur! Alulírott ismétlen kér 4 csomagot az ön valóban hasznos és kitünő labdaccaiból. El nem mulaszthatom legnagyobb elismerésemel kifejezni ezen labdaccai értéke fellett és azokat, ahol csak alkalmam nyílik a szenvedőknek legnehezebben fogom ajánlani. Ezen hálaíratom tetszészerint használására Önt ezennel felhatalmazom. Teljes tisztelettel
Hahn Ignác.

P SERHOFER J. Bécs, I., Singerstrasse 15. sz.
gyógyszerész »zum goldenen Reichsapfel«

Nyomatott Hoffmann és Kronowitz könyvnyomdájában Debreczenben, főpostával szemben.